

lor în activitățile partidelor, organizațiilor social-politice.

Referințe bibliografice:

1. *Declarația Universală a Drepturilor Omului adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 10 de septembrie 1948.*
2. *Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice din 16 decembrie 1966.*
3. *Constituția R. Moldova din 29.07.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 1.*
4. *Codul Civil al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 1107/2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 82-86.*
5. *Legea nr. 837/1996 din 17.05.1996 cu privire la asociațiile obștești, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 6/54.*
6. *Legea nr. 581/1999 din 30.07.1999 cu privire la fundații, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 118-119/556.*
7. *Legea nr. 1420/2002 din 31.10.2002 cu privire la filantropie și sponsorizare, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 185-189/1394.*
8. *Legea nr. 330/1999 din 25.03.1999 cu privire la cultura fizică și sport, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 83-86/399.*
9. *Legea nr. 96 din 13.04.2007 privind achizițiile publice, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 107-111.*

PROBLEMATICA SPORTULUI CA ACTIVITATE SOCIALĂ CE IMPLICĂ UN MANAGEMENT EFICIENT

Triboi Vasile,

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chisinau, Republica Moldova

Abstract. *Sport is a social phenomenon, a phenomenon of the modern world, with complex character, psychosocial. Thus sport should be viewed as:*

- *Activity in a race consists of a mix of driving, which aims at improving the morpho-functional and psychological possibilities materialized into a record;*
- *Brings together all forms of physical activity;*
- *Activity as leisure or competition, conducted in an institutional or independent;*
- *Structure of driving activity codified and institutionalized (shall follow the official rules);*
- *Environment conducive to acquiring attitudes, values and behaviors social and personal.*

Keywords: *sport, social work, management, business, business coach.*

Introducere. Educația fizică și sportul întâmpină încă dificultăți în apărarea identității, deși este o disciplină constantă în dinamica sa ca urmare a evoluției cunoștințelor pe care își bazează activitățile și a presiunii pe care o suportă din partea sportului ca fenomen social. Întrepătrunzând lumea educației și sănătății, a muncii și a timpului liber, a comunicațiilor și afacerilor, a artei și culturii, a politicii și a relațiilor internaționale, studiul mișcării motrice trebuie tratat ca element al științelor nelimitate decât al celor limitate. Perspectivele de abordare vizează un câmp larg de acțiune ce cuprinde: filozofia, antropologia, fiziologia, psihologia, biomecanica, biochimia, pedagogia, estetica, etica, dreptul, sociologia, istoria. Prin urmare, știința domeniului educație fizică și sport, are o poziție de graniță, bio-psiho-sociopedagogică, în cadrul științelor praxiologice ca știință a acțiunii autonome, cu obiect de studiu propriu, pluridisciplinară și integrativă în cadrul căreia fiecare ramură sportivă își revendică un loc special, contribuind nemijlocit la sporirea acumulărilor cunoașterii. Considerarea surselor de ordin socio-profesional trebuie să pornească de la faptul că pentru o anumită funcție socială pregătirea eficace depinde de caracterul standardizat al

comportamentului membrilor societății. Astfel de standarde alcătuiesc modele culturale care oferă pentru indivizi un ghid indispensabil pentru diferite împrejurări ale vieții. Existența socială determină o conștiință a omului dependentă de raportul dintre oferta de condiții socio-istorice, trebuințe, interese, orientări de valoare ale indivizilor și grupurilor și legătura acestora care se manifestă în modul de viață. Dar, atribuirea unor modele culturale indivizilor pe baza specializării lor profesionale, este în general limitată, modelele prescrise fiind mici extensii [2, 4, 7].

Metodele cercetării.

În cercetarea demarată metodele științifice utilizate au fost: analiza literaturii metodico-științifice de specialitate și analiza documentelor ce țin de problemele sportului – ca activitate socială.

Rezultatele cercetării.

Sportul este și devine tot mai important în societatea modernă. Tot mai mulți oameni practică sportul pe zi ce trece, și se arată interesați de această activitate fie privindu-l în calitate de telespectatori, spectatori, cititori de presă sportivă, susținători morali sau materiali etc. Fiind o activitate socială, reprezintă și o sursă de venit pentru cei implicați direct, ridicând probleme sau creînd avantaje [1, 4, 6, 9].

Educația prin socializare îl integrează pe individ unei grupări din ansamblul social și totodată îl particularizează față de indivizii din alte domenii. Problema integrării trebuie pusă în mod concret, în funcție de momentul istoric dat, de conjunctura evenimentelor, de locul grupurilor umane într-un sistem social, de efectele imediate sau îndepărtate etc.

În consecință, putem spune că în anumite fragmente ale fenomenului de educație fizică și sport, în anumite momente de existență, practicarea exercițiilor fizice poate să contracareze procesul general de integrare a individului, una dintre surse fiind lipsa aprobării publice determinată de cadrul organizatoric și legislativ.

Oamenii sunt controlați în special prin socializare, astfel încât aceștia să-și joace rolul conform modelului impus prin obiceiuri și preferințe. Acest proces de socializare începe din copilărie, când se formează o anumită atitudine față de rolurile și statuturile aferente. Copiii doresc să urmeze cursurile aceleiași școli ca și părinții lor, vor să înceapă practicarea unei ramuri de sport la clubul la care a activat idolul lor sportiv, prietenii sau frații mai mari.

Procesul de formare și de afirmare socială a individului este caracterizat prin raportarea personalității sale la societate, la sistemul normativ și valoric al acesteia. Însușindu-și anumite reguli juridice, odată cu aspectul punitiv al acestora, omul își creează anumite structuri personale, înglobând și regulile de conduită și existență impuse de norma juridică.

Astfel, chiar în absența iminenței pedepsei, omul totuși acționează în conformitate cu regulile însușite și adânc întipărite în gândirea lui, în conștiința lui și sistemul lui de valori.

Potrivit bilanțului de până acum al istoriei, călăuzit de rațiune, omul a dovedit că se poate situa deasupra „înțelepciunii naturii” tocmai pentru că și-a făurit un statut uman. În perimetrul acestui statut au apărut însă, absurditățile comportamentului uman, ceea ce a determinat adoptarea unor reglementări care compun sfera normei sociale ce țin de culturalitate și nu în ultimul rând îmbracă un caracter universal.

Sportul vizează acest caracter, el fiind o activitate socială de avangardă în procesul de globalizare, parte din cadrul său de desfășurare fiind preluat de societatea modernă, astfel încât putem vorbi nu de o culturalizare a sportului, ci de o sportivizare a culturii. Normativul său se aseamănă normelor sociale care depășesc uneori determinarea temporală, spre

deosebire de norma juridică asemănătoare regulamentelor competiționale care este un instrument de aplicare precisă a dezideratelor umane. Modelele dezirabile ale sportului creează presiune asupra persoanelor implicate care sub constrângerea normativelor caută echilibrarea nevoilor individuale cu cerințele sociale.

În acest context își desfășoară activitatea antrenorul care, pe lângă cerințele profesiei, trebuie să acționeze asupra formării personalității sportivilor, precum și asupra motivațiilor personale. Cadrul de desfășurare a întregii sale activități este dominat de legislație, prin a cărei aplicare el satisface aspectele economice – performanțiale și asigură interrelații umane optime producției de valori sub tutela „dreptului” care decide limitele de operare a antrenorului ca factor de conducere. El trebuie să identifice fenomenele la valoarea lor reală atât cele specifice domeniului sportului, cât și economico-sociale, stabilind corelațiile existente, sferele de întrepătrundere și să acționeze în baza cunoștințelor acumulate, ținând seamă de toate componentele normativității sociale.

În acest sens se disting fenomene ce țin de regulamentele sportive, de procesul de instruire, de normativitatea socială și cea care reglementează activitatea sportivă, precum și de cea care reglementează propria acțiune rezultată din rolul și statutul său în societate.

Organizarea întregii activități de care este direct responsabil impune adoptarea unor comportamente pe de o parte acceptate social, pe de altă parte acceptate prin regula sportivă. Nu întotdeauna încălcarea unei reguli social acceptată este sancționată în sport. Spre exemplu, lovirea altei persoane reprezintă o încălcarea a regulilor de comportament. În activitatea sportivă sunt sporturi a căror esență competițională vizează tocmai acest aspect, lovirea adversarului, desigur aceasta realizându-se în canoanele prevăzute prin regulament.

Sunt situații în care acest regulament este încălcat de sportivi și chiar de antrenori fără ca evenimentul să fie sancționat în primul rând de arbitru și apoi nici de comisia de disciplină. Lumea sportului abundă de astfel de evenimente prin care sunt încălcate reguli de cele mai multe ori necunoscându-se faptul că între norma sportivă și cele juridice și sociale nu pot exista raporturi de subordonare, ci mai degrabă de echivalență [4, 6, 7, 9, 11].

Activitatea sportivă nu este corect înțeleasă de acel care și-o închipuie ca domeniu în care legea, norma, autoritatea instituțională sunt abrogate. Dimpotrivă, aceasta nu are sens decât prin complementaritate cu societatea instituționalizată și guvernată de supremația legii. Organizarea sportului prin intermediul dreptului se sprijină pe valorile consacrate de societate, dintre care dreptul recunoaște unele ca fiind valori juridice. Dreptul evocă metamorfoza valorilor sociale în valori juridice, dar consacră totodată și sistemul valorilor ce provin numai din sfera dreptului.

Activitatea antrenorului trebuie să pornească de la considerentul că fiecare individ al societății are o serie de drepturi și obligații sociale prin absorbție, fiecare individ din activitatea sportivă, pe lângă normativele generale trebuie și poate acționa în baza unor reglementări specifice ce țin de problematica profesională.

Aspectele identificate se referă la: statutul și legalitatea organizațiilor sportive în cadrul unui sistem sportiv; drepturile și obligațiile sportivilor și antrenorilor; sprijinul public pentru sport. De aceea între organizațiile sportive și membrii săi, între antrenor și sportive, trebuie să existe un “contact”, în care sunt prevăzute regulamentele, strategiile, modurile de procedură pentru toate situațiile ce se pot produce, drepturi, avantaje, obligații care trebuie cunoscute, respectate și de care beneficiază sportivii, antrenorii, psihologii, secretarii, medicii etc. Antrenorul trebuie să cunoască cele două categorii de drepturi respectiv cele nominale și cele

procedurale, în prima categorie incluzându-se legitimarea sportivilor, eligibilitatea, selecționarea, disciplina sportivă, doping, regimuri de antrenament, folosirea echipamentului, echipamentelor și instalațiilor, a bazei de recuperare și tratament, accidentările și probleme post-injurie etc. Drepturile procedurale se referă la maniera în care drepturile nominale sunt acordate sau retrase. Ele se pot referi și la procedurile utilizate pentru a acorda sau a revoca privilegiu sau beneficiu în plus față de drepturi.

De exemplu, practicarea sportului este un privilegiu care asigură oportunități pentru alte privilegii cum sunt călătoriile, îmbrăcămintea, echipamentul, asistență în pregătire etc. Aceste privilegii, de care se pot bucura sportivii și alte persoane angrenate în sport, pot fi acordate sau retrase prin proceduri echitabile [4, 6, 9].

În legislația noastră „Constituția” este cartea cea mai importantă ce influențează la rândul ei celelalte pachete de legi ce guvernează diferite sectoare de activitate. Ea garantează tuturor persoanelor fără discriminare drepturile și libertățile fundamentale care constituie baza societății democratice. Carta se aplică la toate nivelele de guvernare, deci și în programele competițiilor sportive organizate de diferite asociații sau departamente. Cu toate acestea, organizația sportivă însăși rămâne cea mai importantă sursă de drepturi nominale pentru membrii săi, atât sportivi, cât și antrenori [1, 3, 10]. Contractul menționat (constituția, regulamentele, obiectivele, strategiile și procedurile) stabilesc drepturile și avantajele membrilor, cuprinzând dreptul de vot, dreptul de a candida la o funcție oficială, dreptul de a participa la anumite evenimente și activități, dreptul de a solicita numirea în diferite comitete, dreptul de decontare a anumitor cheltuieli făcute din banii proprii în numele organizației etc. Acestea trebuie să fie cunoscute de antrenor pentru ca activitatea sa să fie eficientă și în ultimă instanță să conducă la succes. El este investit cu autoritate pentru a lua decizii ce țin de profesiograma sa și care se referă în principal la regimul de pregătire, selecționarea sportivilor, disciplina acestora, participarea la competiții, selectarea echipamentelor și instalațiilor, aplicarea recomandărilor echipei tehnice, delegarea de responsabilități. Această autoritate de a lua decizii trebuie să aibă la bază corectitudinea, respectarea regulii a cărei aplicare nu poate fi realizabilă decât sprijinindu-se pe cunoaștere. În luarea deciziilor este necesar a se respecta regula împotriva părtinirii și imparțialitatea deciziei. Apariția tot mai densă a sportului profesionist impune funcționarea organizațiilor ca societăți economice, sportivul fiind încadrat în câmpul muncii. De aceea, antrenorul trebuie să depășească nivelul unei pregătiri strict sportive și să acționeze ca un manager în toată activitatea sa [1, 3, 8, 10, 11].

Concluzie. Sportul este sectorul de activitate cel mai dinamic din domeniul culturii fizice, de aceea specialiștii trebuie să utilizeze tehnologii moderne din domeniul ciberneticii, să învețe să comunice, să caute informații noi pe care să le analizeze și evalueze, să ia decizii eficiente, să utilizeze ceea ce a acumulat în mod creativ, să devină responsabili, informați și implicați în activitatea pe care o desfășoară.

Progresul științei sportului conduce la restructurări permanente cu privire la profilul antrenorului, a competențelor pe care trebuie să le posedă în domeniul de specialitate, psihopedagogic și managerial pe care trebuie să le aplice cu rezultate optime în activitatea sportivă.

În prezent persistă unele aspecte negative în formarea cadrelor de specialitate care trebuie rezolvate cât mai rapid pentru a ne alinia la cerințele internaționale. Dintre aceste aspecte negative putem enumera: metodici slab dezvoltate pe domenii și necorelate cu cele existente la nivel internațional; ofertă insuficientă de formare continuă; deficit de modernizare

a practicilor didactice; lipsa de flexibilitate a programelor și a corelației curriculare cu standardele de pregătire profesională; lentoare în promovarea cu mai mult curaj a pregătirii modulare, a cursurilor tematice.

Referințe bibliografice:

1. Alaphilippe F. *Legitimitatea și legalitatea structurilor internaționale ale sportului*. București: Buletin Informativ, 1995.
2. Albina Constantin. *Teza de doctorat "Metodologia pregătirii profesionale a antrenorilor-manageri în cadrul facultăților de educație fizică și sport"*. Chișinău, 2014. 265 p.
3. Alexe N. *Studii de sociologie, psihologie, biologie și metodică educației fizice și sportului*. București: Stadion, 1970. Vol. I. P. 245.
4. Budevici A. *Legislație internațională în sport*. Iași, 2000. 55 p.
5. Budevici A. *Management în educație fizică și sport*. Iași, 2000.
6. Budevici A. *Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice*. Chișinău, 1993, p. 125-127.
7. Epuran M. *Revista Știința Sportului nr.4/1997*, p.5.
8. Triboi V. *Bazele social-pedagogice și legislative ale dezvoltării sportului studentesc din Republica Moldova în Evoluția științei managementului culturii fizice din Republica Moldova*. Chișinău: Valinex, 2012, p.18-32.
9. Triboi V. *Formarea sistemului de asigurare normativ - legislativă a dezvoltării sportului studentesc în Republica Moldova*. În: *Perspective moderne ale impactului societății contemporane asupra educației fizice și sportului: Conferința științifică internațională*. Chișinău, INEFS, 2006, p.446-450.
10. Triboi V. *Teoria și metodică antrenamentului sportiv*. Chișinău: USEFS, 2010, p.364.
11. Triboi V., Budevici-Puiu L. *Pregătirea legislativă și managerială a specialiștilor din domeniul culturii fizice și sportului*. Chișinău: Valinex, 2005, p.492
12. Voicu A.V. *Legislație și management în educație fizică și sport*. Cluj-Napoca: Inter-Tonic, 1995, p. 86-93.

OLIMPISMUL ȘI ROLUL SPORTULUI ÎN EDUCAȚIA MORALĂ ȘI SOCIALĂ

Urichianu Toma Sanda,

Universitatea Ecologică din București, România

Urichianu Adrian Ion

Universitatea „Titu Maiorescu”, București, România

Enache Corneliu Mario

Universitatea Ecologică din București, România

Abstract. *The new man is marked by modern technology and cyberspace and was removed from the sporting arena being handcuffed in the confined space of the workplace or the home. A real social aspect and particularly menacing is that increasingly more children today play sports on the computer and are being freed of physical education classes. The famous dictum of Juvenal: "mens sana in corpore sano" is more real than ever and sounded the alarm for all those involved in the training of the young generation. A study by the Institute of Education Sciences of the students free time conducted that the number of sport hours are far less than the hours allotted for viewing TV or computer classes. Romanian society has an inflexible position, careless or even disapproval of the need of everyday sporting activities, often justifying the lack of time or effort required of lack of needs. We see from this study that the motivation is not fully supported.*

Keywords: *sporting , educational , performance, Olympics , training , competition.*

Introducere. Baronul Pierre de Coubertin, părintele Olimpiadelor moderne, pleda de la tribuna din Sorbona: „fără sport, tineretul s-ar atrofia într-o formație pur intelectuală!”. După